

Abordarea serviciilor de due diligence de către auditorul financiar, în contextul fuziunilor și achizițiilor

Luminita Ristea
Nexia CRG Audit

DUE DILIGENCE- DICȚIONAR

Prescurtări utilizate:

DD- angajament de due diligence

M&A- fuziuni și achiziții

Nexia CRG Audit
Nexia CRG Expert

DD versus Audit financiar

DD versus Audit financiar

AUDIT FINANCIAR	DUE DILIGENCE
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Scopul auditului financiar este acela de a oferi o asigurare rezonabilă privind prezentarea fidelă, sub toate aspectele semnificative a poziției și performanței financiare a TC	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Focalizează interesul potențialilor investitori în special pentru a înțelege afacerea companiei țintă, profitabilitate ei, nevoile de finanțare, calitatea forței de munca, riscurile specifice.
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Este punctul de plecare în cazul unui angajament de DD	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Se utilizează în cazul M&A
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Raportarea (raportul de audit) este structurată conform standardelor profesionale ISAs și se referă la un singur an financiar	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Raportul de DD este un raport de constatări efective care este customizat în funcție de nevoile/interesul clientului pentru diferite perioade
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Confidențialitate/Nivel de cooperare	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Confidențialitate/Nivel de cooperare

DD versus Audit financiar

AUDIT FINANCIAR

- Nu analizează EBITDA ca un indicator pentru profitabilitate și prognoza financiară
- Folosește procedurile analitice în documentarea muncii de audit dar nu sunt incluse în raportul de audit
- Informațiile istorice sunt în principiu fundamentul activității de audit. Bugetele, proiecțiile financiare sunt analizate de auditor pentru anumite scopuri (expl. evaluarea principiului continuității activității)

DUE DILIGENCE

- Susține decizia de investiție bazată pe calitatea informațiilor financiare care stau la baza calculării EBITDA
- Analiza evoluției diferitelor trend-uri, structura de cost este analizată pentru a identifica sinergiile post-achiziție
- Proiecțiile financiare, analizele de tip cash-flow sunt parte integrantă a raportului de DD în evaluarea în ansamblu a companiei țintă

DD- Cand si cum?

DD- când și cum?

TIPURI DE DD

PREZENTARE

DD financiar contabil

- Focus pe calitatea informației financiare prezentate în contabilitate

DD legal

- Focus pe aspectele legale și conformitate cu legislația

DD resurse umane

- Focus pe calitatea forței de muncă și nivelul de salarizare

DD fiscal

- Focus pe riscurile fiscale

DD operațional

- Evaluare modele operaționale

DD comercial

- Focalizat pe aspectele comerciale, cota de piață, competiție

DD de mediu

- Evaluare riscuri de mediu

DD- când și cum?

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE

Financiar-contabilitate

PREZENTARE

- Sunt situațiile financiare auditate?
- Cum se prezintă poziția și performanța financiară a companiei țintă pe ultimii 3 ani?
- Compania țintă prezintă în mod corect toate datoriile, atât curente cât și contingente?
- Care sunt nevoile de finanțare ale companiei țintă pe termen scurt/mediu/lung?
- Care este capitalul de lucru și angajamentele companiei țintă ce trebuie onorate pe termen scurt/mediu/lung?
- Care este politica de recunoaștere a veniturilor dacă este aplicată consecvent?
- Calcul EBITDA și efectuarea oricărui ajustări necesare urmarea raportului de DD

DD- cand si cum?

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE

PREZENTARE

Aspecte fiscale

- Fiscalitatea companiei țintă, vectorul fiscal
- Impozite directe, impozitare nerezidenți
- Impozite indirecte
- Taxe și impozite locale
- Prețuri de transfer
- Controale fiscale și termene de prescripție obligații fiscale
- Pierdere contabilă versus pierdere fiscală

DD- cand si cum?

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE

PREZENTARE

Contracte și litigii comerciale

- Revizuire contracte
- Litigii in curs cu clienții/furnizorii
- Provizioane clienți incerti
- Termene Tribunal/Arbitraj
- Notificare și renegociere termene contractuale
- Garanții, credite comerciale
- Contracte de asociere in participațiune
- Contracte de leasing
- Contracte de exclusivitate
- Contracte de franșiza
- Clauze de neconcurența

DD- cand si cum?

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE

PREZENTARE

Resurse umane și salarizare

- Organizarea companiei țintă/organigrama/contract colectiv de muncă
- Informații personale angajați cheie
- Dispute în domeniul dreptului muncii
- Scheme de compensații directori/manageri/angajați cheie
- Avantaje în natura acordate salariaților
- Conformitate cu prevederile legislației muncii in vigoare
- Planuri de restructurare/Provizioane

DD- cand si cum?

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE

PREZENTARE

Asigurări

- Limita de asigurare generală
- Asigurare autovehicule
- Asigurari de sănătate
- Asigurare angajați
- Asigurare active/companie

DD- cand si cum?

ACȚIVITĂȚI PRINCIPALE

Evaluare strategică TC

PREZENTARE

- Compania țintă va crește cota de piață?
- Compania țintă oferă produse/servicii noi in portofoliu
- Integrare pe verticală versus integrare pe orizontală
- Calitatea angajaților cheie și menținerea lor după achiziție
- Compatibilitate cultura organizațională
- Costuri și sinergie după achiziție
- Proiecție costuri și venituri după achiziție

DD- Principii

DD- Principii

PRINCIPII	PREZENTARE
Principiul independenței	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Independență firma de audit ☐ Independență auditori din echipa de audit
Principiul prudenței	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Abordare profesionala ☐ Scepticism profesional
Materialitatea	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Conform nivelului de risc agreat cu clientul

DD- Abordare

DD- Abordare

METODE	PREZENTARE
Revizuire informații	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Limitare informații furnizate ☐ Creare cameră de date (Data Room)
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Informatizare proces punere la dispoziție de informații
Proceduri analitice	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Analize structurale ☐ Analiza trend/ evoluții ☐ Identificare evoluții neașteptate sau anormale
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Interviu management
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Interviu firma/director financiar-contabilitate
Comunicare internă	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Corelare informații obținute de diferiți specialiști

DD- Abordare

ABORDARE DD

PREZENTARE

Semnare scrisoare de angajament

Clarificare obiect angajament, date de raportare, modalitate de lucru

Planificarea derularii angajamentului

- Obiectivele urmărite
- Proceduri de investigare in funcție de accesul la informații
- Arii cheie ce se vor aborda
- Structura echipei
- Date de raportare intermediare și finale
- Definitivarea programului de lucru

DD- Abordare

ABORDARE DD	PREZENTARE
Proceduri de evaluare a ariilor de risc	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Industria reprezentata de TC ☐ Natura/specificul companiei țintă ☐ Obiectivele, strategiile și riscurile operaționale relevante ☐ Analiza situațiilor financiare
Munca de audit	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Implementarea programului de lucru
Finalizare	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Finalizare proceduri/concluzii ☐ Raportare catre Client

DD- Raportare

Tax audit status

Company	Type	FY12	FY13	FY14	FY15
XXX: Ltd.					
	CIT/SolS				
	TT				
	VAT				
	Wage Tax				
	Social Security				
Source: VDR					
FY is covered by tax audit					
FY has not been subject to a tax audit					

Tax audit status

- › Text Frutiger LT Com 45, 9
- › Please comment on the tax audit status, main (relevant) findings and tax exposure
- › Please add summary of main findings including tax consequences)

Fiscal Year

- › Text Frutiger LT Com 45, 9
- › *The fiscal year (FY) corresponds to the calendar year / deviates ...*

Indirect taxes triggered by the transaction

- › Text Frutiger LT Com 45, 9

Appeals, litigation and binding rules

- › Text Frutiger LT Com 45, 9

Country specific matters

- › Text Frutiger LT Com 45, 9
- › (e.g. first comments on state taxes etc.)

Tax loss carry-forwards **XXX**

- › Text Frutiger LT Com 45, 9
- › Please comment on available tax loss carry forwards and the potential availability after the acquisition

Further topics

- › Text Frutiger LT Com 45, 9

DD- Follow up

DD- Follow-up

FOLLOW-UP	PREZENTARE
Asistență specializată pentru programul de investiții după achiziție	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Propuneri ale auditorului privind modalitățile de management a riscului financiar constatată în etapa DD-ului
Asistență în cadrul programului de integrare a companiei țintă în noua structură	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Evaluarea competențelor profesionale ale personalului din domeniul financiar/audit intern pentru compania țintă ☐ Recomandări de personal făcute de auditorul financiar pentru departamentul financiar/audit intern al companiei țintă ☐ Asistență acordată de auditorul financiar în implementare de noi proceduri/programe informatice/software
Asistență în evaluarea companiei țintă înainte de tranzacție	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Suport și cooperare cu experții care se ocupă de evaluarea companiei țintă ☐ Furnizarea de sugestii
Asistență post-tranzacție	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Auditor financiar post tranzacție ☐ Auditor financiar post tranzacție

Vă mulțumesc pentru atenție!